

Moïse Maïmonide (1135-1204).

La justice sociale chez Maïmonide

Huit degrés de tsédaka

Maïmonide, proposant une synthèse du Talmud dans son "Michné Tora", définit huit niveaux de tsédaka.

La Tsédaka est un équilibre entre la justice sociale et la charité interpersonnelle.

Le niveau le plus élevé consiste à donner du travail à une personne pauvre, alors que le niveau inférieur exprime le don à contre coeur.

משנה תורה, הלכות מתנות עניים, פרק י

י [ז] שמונה מעלות יש בצדקה, זו למעלה מזו: מעלה גדולה שאין למעלה ממנה--זה המחזיק בידי ישראל שמך, ונותן לו מתנה או הלוואה, או עושה עימו שותפות, או ממציא לו מלאכה, כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לברייות ולא ישאול; ועל זה נאמר "והחזקת בו, גר ותושב וחי עימך" (ויקרא כה, לה), כלומר החזק בו שלא ייפול ויצטרך.

יא [ח] פחות מזה--הנותן צדקה לעניים, ולא ידע למי נתן, ולא ידע העני ממי לקח, שהרי זו מצוה לשמה: כגון לשכת חשיים שהייתה במקדש, שהיו הצדיקים נותנין בה בחשאי והעניים בני טובים מתפרנסין ממנה בחשאי. וקרוב לזה--הנותן לתוך קופה של צדקה; ולא ייתן אדם לתוך קופה של צדקה, אלא אם כן יודע שהממונה נאמן וחכם ויודע לנהוג בה כשורה כחנניה בן תרדיון.

יב [ט] פחות מזה--שידע הנותן למי ייתן, ולא ידע העני ממי לקח: כגון גדולי החכמים שהיו הולכין בסתר, ומשליכין המעות בפתחי העניים. וכזה ראוי לעשות, ומעלה טובה היא, אם אין הממונן בצדקה נוהגין כשורה.

יג [י] פחות מזה--שידע העני ממי נטל, ולא ידע הנותן: כגון גדולי החכמים שהיו צוררים המעות בסדיניהן ומפשילין לאחוריהן, ובאין העניים ונוטלין, כדי שלא יהיה להן בושה.

יד [יא] פחות מזה--שייתן לעני בידו, קודם שישאול. [יב] פחות מזה--שייתן לו כראוי ליתן לו, אחר שישאול. [יג] פחות מזה--שייתן לו פחות מן הראוי, בסבר פנים יפות. [יד] פחות מזה--שייתן לו, בעצב.

Michné Tora, lois concernant les dons aux pauvres, chapitre 10

10- Il existe huit degrés concernant la tsédaka, un niveau supérieur à l'autre : le plus haut degré, il n'en existe pas de plus haut, est celui qui consiste à **soutenir un indigent en lui offrant un don ou un prêt ou de l'associant à une entreprise ou en lui trouvant un travail** (et tout ceci) afin de renforcer sa main [lui offrir une autonomie financière] pour qu'il ne dépende de personne et ne réclame pas. Et à ce propos il est dit : « Tu le soutiendras, l'étranger et l'autochtone, et il vivra avec toi » (Lévitique 25, 35) ; c'est-à-dire « soutiens-le afin qu'il ne tombe pas et qu'il en vienne à la mendicité.

11- En dessous : **celui qui donne aux pauvres, sans savoir à qui il donne, et sans que le pauvre sache de qui il reçoit**, c'est ce qui s'appelle un commandement accompli au nom (du Ciel – sans aucune intérêt que la mitsva elle-même). Par exemple, il existait une salle anonyme dans le Temple où les justes donnaient anonymement et où les pauvres vertueux venaient se servir anonymement. Proche de cette conduite est celle qui consiste à mettre son argent dans un tronc (en général on sait à qui est destiné la recette). Et un homme ne mettra dans un tronc que s'il sait que le trésorier est digne de

confiance et sage et sachant se conduire honnêtement comme Hanania fils de Taradion [un exemple d'honnêteté dans le Talmud].

12- En dessous : **celui qui sait à qui il donne, sans que le pauvre sache de qui il reçoit**, comme par exemple les grands sages qui allaient discrètement déposer de l'argent aux portes des pauvres. Et c'est ainsi qu'il convient de se comporter, et c'est une grande vertu surtout si les trésoriers agissent mal.

13- En dessous : **le pauvre sait de qui il reçoit, mais le donateur ne sait pas à qui il donne**, comme par exemple ces grands maîtres qui enveloppaient l'argent dans un baluchon et laissaient tomber l'argent derrière eux, alors les pauvres venaient se servir ; et ceci afin de ne pas faire honte aux pauvres.

14- En dessous : **donner dans la main du pauvre avant qu'il ne réclame.**

En dessous : **celui qui donne au pauvre selon ses besoins, après que ce dernier ait demandé.**

En dessous : **celui qui donne moins que ce qui serait nécessaire, mais avec un visage avenant.**

En dessous : **celui qui donne avec tristesse.**

Le deuxième degré de Tsédaka selon Maïmonide : « Celui qui donne aux pauvres, sans savoir à qui il donne, et sans que le pauvre sache de qui il reçoit »

Sources :

<http://www.mechon-mamre.org/i/7210.htm>

http://www.tsarfatiit.com/index.php?option=com_content&task=view&id=314&Itemid=138